

Wat vinden jullie van de aanbevelingen van de WRR?

We zijn heel blij met de aanbeveling om kritisch naar het huidige geldstelsel te gaan kijken. Tot dusver was het taboe om alternatieven serieus te overwegen. Dat taboe is nu weggenomen. Een van de aanbevelingen is om de alternatieven uit te gaan werken. Om nieuwe wegen te vinden en klaar te zijn voor de volgende crisis. Hier vind je onze [officiële reactie](#).

Waarom moet er een 'staatsbank' komen?

We hebben al een staatsbank. Dat is nu wel een beetje een vreemde bank. Maar het is een staatsbank; de centrale bank. Deze is wat vreemd omdat zij geen kredieten geeft aan de overheid, niet aan MKB-bedrijven en niet aan consumenten. Maar alleen aan banken. Die krijgen structurele steun van de staatsbank.

De eigenlijke oproep van het WRR-rapport is om het publiek, direct of indirect, toegang te gaan geven tot de al bestaande staatsbank. Dat kan op verschillende manieren. Bijvoorbeeld op een marktgeoriënteerde manier, waarbij fintech-bedrijven toegang krijgen tot de centrale bank en haar betaalinfrastructuur (Target2). Het zou ook kunnen door een publieke bewaarbank te starten, die niks anders doet dan het geld van haar rekeninghouders te stallen bij de centrale bank.

Schuld wordt steeds groter. Wat zijn de gevolgen?

Met het huidige stelsel zitten we in een onmogelijke positie. Om te groeien is meer schuld nodig (want geld wordt nu gemaakt van schuld). Maar meer schuld staat welvaartsontwikkeling in de weg. De schuldenberg zet de samenleving onder druk. Hij is oorzaak van crises en het grootste probleem van Europa en de wereld. Die schuldenberg blijft maar groeien en is direct gerelateerd aan het geldstelsel dat we nu hebben. Een stelsel dat door banken wordt geëxploiteerd.

Geldschepping door commerciële banken. Wat kunnen we daartegen doen?

Allereerst moeten we een publiek alternatief maken. Dat alternatief betreft invoering van digitaal contant geld. Zeg maar een digitale euro. Deze combineert de zekerheid van contant geld, met het betaalgemak van bankgeld. Als we aan digitaal contant geld gewend zijn geraakt, kunnen alle privileges van banken worden afgeschaft. Zonder die privileges kunnen banken geen geld scheppen. We krijgen dan een geldstelsel dat geheel bestaat uit contant geld. In fysieke en digitale vorm. Simpel en stabiel.

Als de centrale bank moet verruimen doet ze dat dan niet meer door de tegoeden van banken aan te vullen. In plaats daarvan zal ze extra geld in de staatskas storten. Naar schatting zal dat gaan om 10-20 miljard per jaar. Daarmee kunnen belastingen worden verlaagd, duurzaamheidsinvesteringen gedaan, zorg en onderwijs verbeterd ... Wat de politiek maar wil. De "geldscheppingswinst" komt dan terecht in de samenleving, in plaats van bij de banken.

Hoe moet volgens jullie een staatsbank eruit zien?

Eigenlijk zou het geen bank meer zijn. Het moet een superveilige bewaarplaats zijn voor het geld. Daarom zou de staatsbank geen risico moeten nemen. Dat betekent o.a. dat ze geen krediet mag verlenen. Ze moet ook zorgen dat het geld zijn waarde behoudt. Nul inflatie en nul deflatie dus. Verder moet ze eigenlijk niets doen. Geen kredieten verstrekken, geen obligaties kopen. Dat is allemaal risico. Het is bovendien marktverstrend.

Als de overheid zorgt dat er voldoende geld in omloop is, kan de markt zorgen voor kredietverlening. Voor kredietverlening zijn we dan niet aangewezen op een oligopolie van drie grootbanken (zoals nu in Nederland). En ook niet op een nieuw monopolie van een staatsbank. Maar op marktwerking. Wij willen

de kredietverlening decentraliseren. Dat zorgt voor beter afgestemde kredietverlening en betere risicoverdeling. Risico's moeten worden gedragen door wie ze neemt. Ze moeten niet kunnen worden afgeschoven op de overheid en de belastingbetaler.

Wat gebeurt er als we en masse ons geld op die veilige 'staatsbank' neer gaan zetten? Krijg je dan geen bankrun?

De overgang van bankgeld naar (digitaal) contant geld kun je zien als een eenmalige laatste bankrun. Deze hoeft echter niet hectisch te verlopen. Deze kan geleidelijk gaan. Ik noem het liever een beheerste zachte landing van een stelsel dat op instorten staat. Het bankgeldstelsel is een kaartenhuis gebouwd op zand. Dat moet geleidelijk worden veranderd in een stelsel op rots. Die rots is contant geld, dat jouw eigendom blijft, ook als jouw bank failliet gaat.

Uit [enquetes van Radar](#) blijkt dat mensen een bank in handen vd overheid willen. Tachtig procent. Waarom is die staatsbank er nog niet?

Die is er dus eigenlijk wel. Maar ze is nu belast met de verkeerde dingen. Ze probeert het op schuld gebaseerde en commercieel geëxploiteerde geldstelsel overeind te houden. Maar dat is ondoenlijk. En de maatschappelijk kosten ervan zijn enorm. Het zet de samenleving onder grote druk en brengt o.a. de EU in gevaar.

De politiek moet de centrale bank van deze last gaan bevrijden. Dat doet ze door het geldstelsel op contant geld in plaats van op schuld te gaan baseren. Geleidelijke openstelling van de centrale bank voor burgers en bedrijven is de eerst noodzakelijke stap in die richting. Wij zijn blij dat de WRR ook adviseert die stap nu te gaan zetten.

We betalen minder met contant geld. Hoe zou dat geregeld moeten worden? Wat is het alternatief voor ons contante geld?

Contant geld is een overheidstaak. Maar hopeloos achteropgeraakt. Het heeft de digitalisering gemist. Daardoor gebruiken we steeds minder contant geld. Het gebruik van contant geld moet makkelijker worden. Minstens net zo makkelijk als bankgeld. Dan is het tij te keren. Dus naast het fysieke contante geld (munten en biljetten) moet er een digitaal contante euro komen. Als die is ingeburgerd kan alle staatssteun aan banken worden afgeschaft. De overheid hoeft zich dan niet meer zo te bekommeren om de gezondheid van banken. Ze kan zich toeleggen op de gezondheid van de samenleving als geheel.